

Pokyny k obsahu nmgr. prezenčních praxí,

tj. k obsahu předmětů Učitelská praxe 1, 2, 3 a Seminář k učitelské praxi 1 a 2

Obsah dokumentu

1. Obsah praxí a způsob zápisu předmětů – přehled	1
2. Podmínky pro úspěšné ukončení předmětů	3
3. Hodnocení praxe.....	3
3.1 Postup vyplnění a odevzdání formuláře <i>Hodnocení školy a provázejícího učitele studentem:</i>	3
3.2 Postup vyplnění a odevzdání formuláře <i>Hodnocení studenta provázejícím učitelem:</i>	3
4. Úkoly k praxi:.....	4
4.1 Úkoly do Semináře k učitelské praxi 1 – 1. semestr	4
4.1.1 Reflektivní deník.....	4
4.1.2 Portfoliový úkol	5
4.2 Úkoly do Semináře k učitelské praxi 2 – 2. semestr	7
4.2.1 Reflektivní deník.....	7
4.2.2 Portfoliový úkol	7
4.3 Úkoly do Semináře k učitelské praxi 2 – 3. semestr	10
4.3.1 Reflektivní deník.....	10
4.3.2 portfoliový úkol	10

1. Obsah praxí a způsob zápisu předmětů – přehled

Praxe společného základu tvoří série na sebe navazujících předmětů, které jednak zprostředkovávají vaše praktikování na ZŠ a SŠ (Učitelská praxe 1, 2, 3) a jednak umožňují reflexi této vaší činnosti (Seminář k učitelské praxi 1, 2). Smyslem praxe je umožnit vám seznámit se s rolemi, do nichž učitel při své každodenní práci vstupuje, nahlídnout vlastní profesní potřeby a postupně přebírat odpovědnost za vlastní výuku a interakci s žáky, tedy stávat se v roli učitele stále více autonomními.

Během praxí vykonáváte **činnosti** zadané ředitelem školy či vašim provázejícím učitelem. Jedná se např. o pomoc s opravováním písemných prací a sešitů žáků, tvorba učebních pomůcek, individuální práce se žáky se specifickými potřebami, doprovod (spolu s učitelem) žáků na exkurze, příprava školních projektů a akcí, dozory, účast na třídních schůzkách, pomoc se školní/třídní dokumentací, příprava třídnické hodiny, suplování ad. Doporučujeme však **proaktivně** vyhledávat všechny činnosti, které vás mohou profesně posunout (např. náslechy, vyžádání si zpětné vazby na vaši práci aj.). Jinými slovy – co z praxe vytěžíte, závisí z velké míry na vás. Činnosti nemusí být vždy nutně vázány na váš obor (např. náslechy v jiných předmětech, exkurze aj.).

V následujících tabulkách jsou stručně shrnuty základní parametry k praxím společného základu. První tabulka je určena **jednooborovým studentům**, druhá tabulka **dvouoborovým studentům**. Parametry pro **mezifakultní studenty** a **dvouoborové studenty galerijní pedagogiky** jsou téměř stejné jako u jednooborových studentů. Rozdíl je v tom, že si Seminář k učitelské praxi 2 zapisujete během studia pouze jednou – vybíráte si, zda ve druhém či třetím semestru. Dále je rozdíl v tom, že Učitelskou praxi 1 absolvujete pouze na jednom oboru (na tom, který spadá pod systém praxí společného základu) – celkem 30 hodin, tzn. 20 hodin přímo ve škole (z toho 3 hodiny vlastní výuka) a 10 hodin příprava a úkoly.

Praxe společného základu – nmgr., prezenční, jednooborové studium				
	Typ praxe Délka praxe Semestr	Způsob zápisu a udělení zápočtu	Forma reflexe praxe	Počet hodin praxe
Učitelská praxe 1	Průběžná 10 týdnů 1. semestr	Student si zapíše jeden předmět. Zápočet uděluje katedra pedagogiky.	Seminář k učitelské praxi 1 (5 x 90 minut)	<u>Celkem 60 hodin:</u> • 40 hodin přímo ve škole (4h/týden); • z toho 6 hodin vlastní výuka; • 20 hodin příprava a úkoly.
Učitelská praxe 2	Průběžná 10 týdnů 2. semestr	Student si zapíše jeden předmět. Zápočet uděluje oborová katedra.	Seminář k učitelské praxi 2 (3 x 90 minut)	<u>Celkem 50 hodin:</u> • 30 hodin přímo ve škole (3h/týden); • z toho 10 hodin vlastní výuka; • 20 hodin příprava a úkoly.
Učitelská praxe 3	Souvislá 4 týdny 3. semestr	Student si zapíše jeden předmět. Zápočet uděluje oborová katedra.	Seminář k učitelské praxi 2 (3 x 90 minut) <i>Student si zapíše předmět znovu.</i>	<u>Celkem 60 hodin:</u> • 40 hodin přímo ve škole (10h/týden); • z toho 20 hodin vlastní výuka; • 20 hodin příprava a úkoly.

Praxe společného základu – nmgr., prezenční, dvouoborové studium				
	Typ praxe Délka praxe Semestr	Způsob zápisu a udělení zápočtu	Forma reflexe praxe	Počet hodin praxe
Učitelská praxe 1	Průběžná 10 týdnů 1. semestr	Student si zapíše jeden předmět – praxi ale vykonává z obou oborů. Zápočet uděluje katedra pedagogiky.	Seminář k učitelské praxi 1 (5 x 90 minut) <i>Student si volí, v rámci kterého oboru si předmět zapíše.</i>	<u>Celkem 60 hodin (30 za každý studovaný obor):</u> • 40 hodin přímo ve škole (4h/týden); • z toho 6 hodin vlastní výuka – 3 hodiny na každém oboru; • 20 hodin příprava a úkoly.
Učitelská praxe 2	Průběžná 10 týdnů 2. semestr	Student si zapíše dva předměty – za každý obor jeden. Zápočet uděluje oborová katedra.	Seminář k učitelské praxi 2 (3 x 90 minut) <i>Student si zapíše předmět spolu s jedním oborem.</i>	<u>Celkem 100 hodin (50 za každý studovaný obor):</u> • 60 hodin přímo ve škole (6h/týden); • z toho 20 hodin vlastní výuka; • 40 hodin příprava a úkoly.
Učitelská praxe 3	Souvislá 4 týdny 3. semestr	Student si zapíše dva předměty – za každý obor jeden. Zápočet uděluje oborová katedra.	Seminář k učitelské praxi 2 (3 x 90 minut) <i>Student si zapíše předmět spolu s druhým oborem.</i>	<u>Celkem 120 hodin (60 za každý studovaný obor):</u> • 80 hodin přímo ve škole (20h/týden); • z toho 40 hodin vlastní výuka; • 40 hodin příprava a úkoly.

2. Podmínky pro úspěšné ukončení předmětů

Seminář k učitelské praxi 1, 2 – aktivní účast v semináři (1 povolená absence) (1), průběžné odevzdávání reflektivního deníku dle pokynů (2), odevzdání vybraného portfoliového úkolu (3).

Učitelská praxe 1 – zvládnutí vstupního testu, který ověřuje formální znalost přihlášení (1), řádné přihlášení studenta ke škole v IS ve stanoveném termínu (2), vyplnění formuláře *Hodnocení školy a provázejícího učitele* (3), zajistíte, aby Váš provázející učitel vyplnil formulář *Hodnocení studenta provázejícím učitelem* (4).

Učitelská praxe 2, 3 – řádné přihlášení studenta ke škole v IS ve stanoveném termínu (1), odevzdání formuláře *Hodnocení školy a provázejícího učitele* (2), zajistíte, aby Váš provázející učitel vyplnil formulář *Hodnocení studenta provázejícím učitelem* (3), splnění úkolů, které může zadat vyučující předmětu (oborový didaktik) (4).

3. Hodnocení praxe

Po skončení Učitelské praxe 1, 2 i 3 jednak vyplňte formulář *Hodnocení školy a provázejícího učitele* a jednak požádejte Vašeho provázejícího učitele, aby vyplnil formulář *Hodnocení studenta provázejícím učitelem*. Dvouoboroví studenti – pokud spolupracují se dvěma provázejícími učiteli – vyplní formulář *Hodnocení školy* 2x a formulář *Hodnocení studenta* nechají taktéž vyplnit oba provázející učitele (celkem 4 vyplněné formuláře).

3.1 Postup vyplnění a odevzdání formuláře *Hodnocení školy a provázejícího učitele studentem*:

- 1) Formulář najdete v IS, v **Odpovědníku** předmětu Učitelská praxe (1, 2 nebo 3). Jakmile vyplníte všechny položky formuláře a uložíte vaše odpovědi, uvidíte v poznámkovém bloku předmětu „splněno *1“. Tak víte, že jste tento dílčí požadavek pro udělení zápočtu splnili.

3.2 Postup vyplnění a odevzdání formuláře *Hodnocení studenta provázejícím učitelem*:

- 1) Stáhněte si z webu katedry pedagogiky formulář ve formátu pdf – [najdete zde](#).
- 2) Vytiskněte si formulář – dvouoboroví studenti si vytisknou formuláře dva. **Je třeba tisknout oboustranně!**
- 3) Dopište do formuláře identifikační údaje – formulář je **nutné (!)** vyplňovat přesně do okýnek k tomu určených („digitálními číslicemi“) – jedině tak je možné pak dokument elektronicky zpracovávat (viz vzor – [najdete zde](#)):
 - a) své jméno (kolonka Jméno) a kód předmětu (kolonka Předmět);
 - b) své UČO – kolonka pro UČO má 7 polí, proto jedno pole zůstane prázdné. Je jedno, jestli prázdné pole zůstane vlevo nebo vpravo;
 - c) své „číslo zadání“ – najdete ho v tabulce, která je ve studijních materiálech daného předmětu ve složce „Číslo zadání - hodnocení studenta“ u svého jména a uča. **Číslo vepisujte odzadu, zbylé kolonky vyplňte nulou.**
- 4) Nechte formulář vyplnit vaším provázejícím učitelem. Dohlédněte na to, aby formulář vyplnil správně, tj. přesně do okýnek k tomu určených (viz vzor).
- 5) Vyplněný formulář vhodte do schránky s názvem *Formuláře: Hodnocení studenta provázejícím učitelem*. Schránka je v přízemí na Poříčí 7/9 – v přízemí hned za studijním oddělením vlevo.

- 6) Počkáte, až e-technička (Lucie Hacarová – [viz kontakty](#)) formuláře ze schránky vyzvedne a nahraje je do IS. Jakmile bude mít e-technička hotovo, uvidíte v poznámkovém bloku předmětu napsané „splněno *1“. Tak víte, že jste tento dílčí požadavek pro udělení zápočtu splnili.

4. Úkoly k praxi:

- Všechny níže uvedené úkoly plníte v rámci předmětů Seminář k učitelské praxi 1 a 2. V každém semestru zpracováváte vybraný portfoliový úkol a reflektivní deník. Jakékoliv dotazy k těmto úkolům zodpoví vyučující tohoto semináře.
- V rámci předmětu Učitelská praxe 2 a Učitelská praxe 3 vám mohou vyučující tohoto předmětu (tj. oboroví didaktici) zadat další specifické úkoly. Tyto úkoly nejsou v tomto dokumentu uvedeny. Pokud je váš oborový didaktik vyžaduje, bude vás o tom informovat (příp. je najdete v sylabu předmětu).

4.1 Úkoly do Semináře k učitelské praxi 1 – 1. semestr

Připravili jsme pro vás dva úkoly, které budete průběžně plnit během vaší praxe. Zpracované úkoly vytěžíme v předmětu Seminář k učitelské praxi 1. Jedná se jednak o pravidelné záznamy v reflektivním deníku a jednak o dlouhodobý portfoliový úkol.

4.1.1 Reflektivní deník

Vaším prvním úkolem je při praxi zaměřovat vaši **pozornost k sobě, a to ve vztahu k různým pedagogickým situacím**, které na praxi zažíváte. To, čeho si budete všimát (ať už to jsou **myšlenky, pocity, reakce, postoje...**), se pokuste prostřednictvím psaní tzv. reflektivního deníku **třdit a ujasňovat**. V deníku nejste nijak vázáni formou, jedná se o volné psaní. Záleží na vaší kreativitě – někdo je stručný a výstižný, někdo píše spíše rozvláčně, někomu vyhovuje třeba psaní formou příběhu.

Deník není chronologickým záznamem vašich činností na praxi. Nejde o to popořadě popsat, co jste dělali a viděli. Pište o tom, co bylo pro vás osobně důležité, co ve vás z nějakého důvodu utkvělo. Nejedná se o seminární práci, kde je třeba dávat pozor na stavbu argumentu, logické návaznosti apod. Indikátorem úspěšného psaní je vámi hodnocená užitečnost.

Zadání úkolu

- Vytvoříte v průběhu semestru celkem **3 záznamy v rozsahu cca 1 strana formátu A4**.
- Záznamy **vložíte vždy před seminářem k učitelské praxi do připravené odevzdávaný**, a to v termínech, na kterých se domluvíte s vyučujícími přímo ve vašem semináři.
- První záznam vložíte do odevzdávaný před druhým seminářem, druhý záznam odevzdáte před třetím seminářem a třetí záznam před čtvrtým seminářem. (Do poslední odevzdávaný vkládáte portfoliový úkol).

Pro ilustraci přikládáme dva úryvky z reflektivního deníku. Nejedná se o návod, nýbrž o inspiraci.

První úryvek

Za poslední dva týdny mám v hlavě hlavně tři události. Ta první se týkala mojí hospitace v hodině němčiny, byla to devátá třída. Zarazila mě jedna věc – učitelka v podstatě vůbec neopravovala žáky, když dělali chyby. Ať už to bylo ve výslovnosti nebo třeba ve slovosledu vět, které měly děčka překládat. Nějak jsem nenašla odvahu se po hodině učitelky zeptat, z jakého důvodu to bylo. Upřímně, pro sebe jsem si říkala, k čemu vlastně ta hodina byla, co se ty děčka naučili? Každopádně jsem z toho měla špatnej pocit, i když říkám si, jestli nejsem třeba moc naivní, když si myslím, že by učitel měl výuku vést tak a tak a pak až sama začnu učit, zjistím, že to vlastně nejde... No ale proč to nejde? Je to tak, že člověk po čase prostě rezignuje? Možná jak kdo. Z jiných hodin zase vím, že někteří učitelé jsou skvělí a dokážou žáky zaujmout a motivovat, jsou energičtí a vypadá to, že je to i baví. Nechce se mi tu učitelku úplně hodnotit nebo škatulkovat, viděla jsem ji učit koneckonců poprvé. Uvidím, jak to bude probíhat příště. Zajímavý je, co mě ještě v té souvislosti napadá, že člověk (nebo teda já), se zaměřuje na to, co drhlo, spíš než na to, co se třeba dařilo. Když se snažím pořádně rozvzpomenout na to, jak ta hodina probíhala, pořád mi „vyskakuje“ jenom ta hrozná výslovnost. Na druhé straně zase u těch dobrých učitelů člověk hned vidí, co všechno jim jde. Možná je to o tom, co převáží, že pro to dobré přestáváme vidět to co je špatně a naopak. No, zkrátka možná bude nejlepší, když se příště nějak pokusím s tou učitelkou o tom popovídat, jak ona tyhle věci vidí – asi lepší, než si domýšlet, coby kdyby. To mi připomíná právě tu druhou situaci, o které chci psát...

Druhý úryvek

Panebože! Já prostě učitel asi učitel nebudu, já na to fakt asi nemám nervy. To co dělo minulý týden o přestávce ... nechápu, proč na ty žáky ta třídní učitelka prostě z první doby pořádně nezaječela, a byl by klid! Vřískot, jekot, nadávky, pobíhání sem tam, prostě úplný chaos. A paní učitelka mi potom s klidem a úsměvem říká, no jo, někdy je to náročný. Ale přitom vůbec nevypadá na to, že by to pro ni skutečné náročný bylo! V podstatě musím ale přiznat, že ona je skutečně ve výsledku zklidnila, a to aniž by musela zvýšit hlas. Jsem poměrně impulzivní člověk, dá se říct možná někdy (ehm, často) choleric. V matematice jsem pomáhal v hodině jednomu žákovi, který dlouho chyběl a byl pozadu za zbytkem třídy. Moc chytřej nebyl, a že by se nějak snahou přetrhnul, to se taky říct nedá. To bylo něco na mě. Měl sto chutí mu říct, tak ty tři týdny chybíš a pak místo toho, abys zabral, tak to ještě flákáš. A navíc ani vůbec neoceníš, že ti s tím takhle někdo ještě extra pomáhá. Když to srovnám s učitelkou, o které jsem psal, tak první slovo, co mě napadá, je trpělivost. Ona jí má a já ji prostě nemám. Ano, vybavím si nějaké okamžiky, kdy jsem dokázal být trpělivý. Ale ty se nevztahovaly k práci s dětma. Nevím, jestli si dokážu představit, že bych se to nějak dokázal naučit, jestli bych dokázal ustát každodenní kontakt s vřiskajícími pubertáky. Na druhou stranu, mě hodně baví učit. Zatím asi nechávám tohle dilema otevřené...

4.1.2 Portfoliový úkol

Vyberte si jeden ze dvou nabízených portfoliových úkolů (pozorování žáka nebo pozorování učitele), v průběhu vaší praxe jej zpracujte. Hotový úkol odevzdejte do připravené odevzdávací skřínky nejméně tři dny před posledním Seminářem k učitelské praxi 1.

A) Pozorování žáka – individualita žáka

Přestože se o žácích mnohdy hovoří jako o homogenní skupině, jedná se v první řadě o skupinu individuálních lidí. Jak ve svém textu vysvětluje například Smékal (2006), každý žák je v něčem podobný svým spolužákům, ale v něčem je zcela odlišný a jedinečný. Tato individualita přitom může nabývat své podoby v pozitivním i negativním slova smyslu – některý žák může být mimořádně tvořivý, jiný empatický, některý uzavřený, mít problémy s chováním nebo mít silnou pozici ve vrstevnickém kolektivu apod. Kolektiv třídy představuje skupinu rozmanitých žáků se svými specifickými potřebami, možnostmi a jedinečností. Jako takové je třeba je poznat a přijímat a k jejich rozmanitosti volit odpovídající strategie výuky.

Cíl úkolu: učit se identifikovat, v čem spočívá individualita jednotlivce, abyste těchto poznatků mohli využít v procesu kognitivního i sociálního rozvoje žáka (a to již v rámci své výuky na praxi).

Zadání úkolu

- a. Vyberte si ve třídě jednoho žáka a specifikujte, v čem spočívá jeho jedinečnost; vysvětlete, proč jste si vybrali právě jeho. Svůj výběr ilustруйте příklady z žákova každodenního školního života.
- b. Popište, jak se žákova specifická projevuje ve vztahu k jeho chování ve výuce i o přestávkách, v procesu jeho učení i při herních aktivitách o přestávce, ve vztahu k učiteli i spolužákům apod. Napište také, jak se Vám se žákem spolupracovalo. V tomto bodě také můžete vytvořit výukovou alteraci, tzn. navrhnout situaci, jak by bylo možné s žákem pracovat ve snaze o zlepšení v jakémkoli ohledu.
- c. Komparujte své závěry o žákovi s pohledem učitele na vybraného žáka.

Výstup z úkolu: plastický popis profilu žáka v jeho jedinečnosti, který přitom půjde napříč různými situacemi, do nichž se žák v průběhu času, který tráví ve škole, dostává.

Rozsah: 1-3 normostrany

Literatura

Smékal, V. (2006). Individuální přístup jako podmínka kvality života žáků. Sborník 2. konference Škola a zdraví 21, Brno. Dostupné z http://www.ped.muni.cz/z21/2006/konference_2006/sbornik_2006/pdf/032.pdf.

B) Pozorování učitele – motivace

V průběhu deseti týdnů, tedy za dobu, kdy budete působit ve škole, budete mít za úkol **pozorovat učitele** nejen při výuce, ale i v ostatních situacích, kdy pracují a komunikují se žáky. **Motivace žáka** je jedním z nejskloňovanějších pedagogických termínů. Začínající učitelé si však s motivací často nevědí rady, a hledají nějaký univerzální způsob, jak žáky zaujmout. Ten však neexistuje.

Cíl úkolu: přemýšlet o motivaci třídy i jednotlivých žáků, hledat inspiraci u zkušenějších kolegů a uvědomovat si, že i každodenní, běžné situace přináší řadu námětů, jež lze využít. Proto bude vaším dlouhodobým úkolem zapisovat si všechny situace, momenty, pomůcky, metody ap., které podle vás sloužily k motivaci žáků či třídy.

Zadání úkolu

- a. Všímejte si, v jakých situacích žáci reagovali na učitelovo zadání či úkol vstřícně, kdy pracovali se zaujetím. Zachyčujte momenty, které se dají označit jako motivační ve vztahu k žákovskému učení se a rozvoji.
- b. Uvedené situace co nejpřesněji, nejuvěstičněji popište, charakterizujte.
- c. Pozorovat můžete samozřejmě i situace, kdy učitelovo jednání, zvolený způsob práce apod. žáky demotivuje. I tyto postřehy stojí za zaznamenání.

Výstup z úkolu: vaše „**datadáze**“ **nejrůznějších způsobů motivace**, která se stane součástí vašeho pedagogického portfolia a kterou budete moci využívat ve své další práci.

Rozsah: 1-3 normostrany

Literatura

Petty, G. (2002). *Moderní vyučování*. Praha: Portál.

Pravdová, B. (2010). Motivace. In L. Dokoupilová et al. *Metodika výuky českého jazyka na 2. stupni základních škol a středních školách z pohledu pedagogické praxe – náměty pro začínající učitele*. Ostrava: Ostravská univerzita.

4.2 Úkoly do Semináře k učitelské praxi 2 – 2. semestr

V druhém semestru probíhá Seminář k učitelské praxi 2 celkem 3x (nikoliv 5x, tak jako v prvním semestru). Opět budete zpracovávat reflektivní deník a portfoliový úkol.

4.2.1 Reflektivní deník

Alespoň tři pracovní dny před prvním seminářem a tři pracovní dny před druhým seminářem vložte do připravené odevzdávací záznam (cca 1 strana) reflektivního deníku – podoba reflektivního deníku je stejná jako v prvním semestru (viz výše).

4.2.2 Portfoliový úkol

Tři pracovní dny před posledním seminářem vložte do připravené odevzdávací portfoliový úkol. Opět si vyberte jeden ze dvou nabízených úkolů – metody a strategie výuky nebo učitelovo pojetí výuky.

- A) Metody a strategie výuky – vyzkoušet si, hlouběji analyzovat, popsat a reflektovat metodu a strategii výuky využitou ve své vlastní pedagogické praxi.

Výukové metody patří mezi základní didaktické kategorie. Lze je definovat volně podle Maňáka a Švece (2003) jako uspořádaný systém vyučovacích činností učitele a učebních aktivit žáka, který směřuje k dosažení výchovně-vzdělávacích cílů. V zahraniční literatuře se používá pojem **výuková strategie** pro označení komplexního a dlouhodobého záměrného působení učitele na žáka.

Cíle úkolu: učit se hlouběji přemýšlet o metodách a strategiích výuky a vyzkoušet si je. Cílem je rozvíjet při tom dovednost pracovat se zpětnou vazbou od žáků, případně cvičného učitele a spolužáků z PdF MU na praxi a navrhnout alterace výukové metody či strategie.

Zadání úkolu

- a. S využitím odborné literatury vyberte jednu metodu či strategii výuky a zpracujte plán pro její použití ve vaší výuce. Volba metody či strategie musí odpovídat vašemu výukovému cíli, který jste stanovili v souladu s RVP (resp. ŠVP). Při vypracovávání plánu také zohledněte specifika třídy a jednotlivých žáků.
- b. Metodu nebo strategii ve vaší výuce vyzkoušejte.
- c. Získejte nějakou formou zpětnou vazbu od vašich žáků, v ideálním případě také od cvičného učitele či spolužáků na praxi a oborového didaktika. Snažte se ze zpětné vazby především zjistit, do jaké míry a proč metoda/strategie podporovala dosažení vámi stanoveného výukového cíle.

Výstup z úkolu: záznam vaší práce s vybranou metodou či strategií výuky od původního plánu až po návrh alterace ve struktuře:

- a. popište použitou metodu či strategii s odkazem na odbornou literaturu;
- b. popište plán využití této metody či strategie při vaší snaze dosáhnout konkrétního výukového cíle, který jste stanovili v souladu s RVP (resp. ŠVP);
- c. popište, jak se aplikace vybrané metody/strategie reálně odehrávala
- d. popište zpětnou vazbu od vašich žáků, případně cvičného učitele a zhodnoťte, do jaké míry a proč se vám podařilo dosáhnout vytyčeného výukového cíle;
- e. na základě vašeho zhodnocení navrhnete a zdůvodněte alterace (zlepšení) pro budoucí využití vybrané metody/strategie.

Rozsah: 2-4 normostrany

Literatura

Kašparová, J., Starý, K., & Šumavská, G. (2011). *Výukové strategie v praxi pilotních škol*. Praha: NÚV

Lermer, I. J. (1986). *Didaktické základy metod výuky*. Praha: SPN.

Maňák J., & Švec, V. (2003). *Výukové metody*. Brno: Paido.

Grecmanová, H., & Urbanovská, E. (2007). *Aktivizační metody ve výuce, prostředek ŠVP*. Olomouc: Hanex.

B) Učitelovo pojetí výuky

Učitelovo pojetí výuky představuje pojetí učiva, cílů výuky, vyučovacích metod, forem, podmínek, využitých prostředků, stejně tak i pojetí žáka a třídy, ale i pojetí učitele jako sebe sama i své profesní role a role ostatních účastníků pedagogického procesu (Mareš et al. 1996).

Ke zjišťování učitelova pojetí výuky je možné využít techniku nedokončených vět. Princip, na němž je technika nedokončených vět založena, spočívá v tom, že učitelé mají za úkol dokončit předložené věty na základě asociací, které u nich nedokončené věty vyvolají. Přitom jde o to, že učitel promítá do těchto dokončení nejen své znalosti, ale často i své osobní názory, postoje či stanoviska. V našich podmínkách se poměrně frekventovaně používá technika nedokončených vět při výzkumu učitelova pojetí výuky (Mareš et al. 1996).

Cíle úkolu: zamyslet se nad vlastním pojetím výuky a konfrontovat toto pojetí se standardem učitele a svým pojetím výuky.

Zadání úkolu:

- a. Dokončete tyto nedokončené věty:
 - Škola se má starat především o to, aby...
 - Netrvám na tom, aby všichni žáci...
 - Pro život je nejdůležitější, aby si žáci s sebou odnesli...
 - Je dobré, že je zařazeno učivo o...
 - Vědomosti žáků...
 - Učebnice jsou pro mě...
 - Žák je pro mě...
 - Třída je pro mě...
 - Netrvám na tom, aby všichni žáci...
 - Nevadí mi, když žák např. ...
 - Svůj metodický rejstřík rozšiřuji tím, že...
 - O alternativních metodách a formách práce si myslím...
 - Když část žáků stále nerozumí učivu...
 - Z pomůcek využívám nejčastěji...
 - Využíváním pomůcek sleduji...
 - O využívání médií ve výuce si myslím...
 - Je mnoho rodičů, kteří si myslí, že...
 - Spolupráce s rodiči pro mě znamená...
 - Když učím je to jako...
 - Já jako učitel...
 - Já jako dobrý učitel...
 - Při plánování výuky...
 - Při hodnocení žáků...
 - Cíle výuky pro mě...
 - Dobře se mi učí ve třídě, která...
 - Prostředí, kde se mi dobře učí, vypadá jako...
 - Rozmanitost žáků považuji za...
 - Rád/a bych pracoval/a s kolegy, kteří...
 - Úkolem ředitelů by mělo být především...

- b. Vraťte se ke svým odpovědím. Zkuste je kategorizovat, tzn. sloučit do skupin, které se týkají stejného tématu. Konfrontujte tyto tematické celky s návrhem standardu učitele (Spilková & Tomková, 2010). V jakých oblastech se Vámi stanovené tematické celky prolínají s navrhovanými oblastmi standardu? Které oblasti standardu ve svém pojetí

výuky nemáte zahrnuty? Jak si to vysvětlujete? Pokuste se charakterizovat vlastní pojetí výuky.

Výstup: analýza nedokončených vět s komparací standardu učitele a charakteristika vlastního pojetí výuky.

Rozsah: 2-4 normostrany.

Literatura

Mareš, J., Slavík, J., Svatoš, T., & Švec, V. (1996). *Učitelovo pojetí výuky*. V Brně: Masarykova univerzita v Brně.

Spilková, V., & Tomková, A. (2010). *Kvalita učitele a profesní standard*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta.

Standard učitele: <http://www.nidv.cz/cs/projekty/projekty-esf/karierni-system/vystupy.ep/>

4.3 Úkoly do Semináře k učitelské praxi 2 – 3. semestr

Ve třetím semestru probíhá Seminář k učitelské praxi 2 celkem 3x (tak jako v druhém semestru). Opět budete zpracovávat reflektivní deník a portfoliový úkol.

4.3.1 Reflektivní deník

Alespoň tři pracovní dny před prvním seminářem a tři pracovní dny před druhým seminářem vložte do připravené odevzdávací záznam (cca 1 strana) reflektivního deníku – podoba reflektivního deníku je stejná jako v prvním semestru (viz výše).

4.3.2 portfoliový úkol

Tři pracovní dny před posledním seminářem vložte do připravené odevzdávací portfoliový úkol, jehož zadání je popsáno níže.

Školní vzdělávací program

Školní vzdělávací program patří k základním kurikulárním dokumentům, z něhož budete při plánování, realizaci a evaluaci edukace vycházet. Odráží se v něm hodnoty školy, principy, kterými jsou hodnoty implementovány v praxi; stěžejní vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí. Najdete v něm charakteristiku a učební plány vzdělávacích oborů, informace o podmínkách školy a její evaluaci. Měl by vám také pomoci při hledání svého místa – odpovídá škola a její zaměření mému pojetí výuky? Je to škola, kde se chci dále rozvíjet své profesní kompetence?

Cíle úkolu: seznámit se se školním vzdělávacím programem školy. Naučit se pozorovat vybrané strategie rozvoje klíčových kompetencí žáků, které jsou popsány v ŠVP, v práci cvičného učitele ve výuce. Naučit se pozorovat způsoby individualizace a diferenciaci výuky v práci učitele ve vybraném předmětu. Dokázat porovnat formálně popisované strategie s reálně praktikovanými ve výuce. Umět popsat metody individualizace a diferenciaci výuky ve vybraném předmětu.

Zadání úkolu:

- a. Popište, jak vypadá Školní vzdělávací program (ŠVP) školy, kde probíhá Vaše praxe. Zaměřte se na: a) vizi školy, b) strategii rozvoje klíčových kompetencí žáků, c) individualizaci a diferenciaci v předmětu, který vyučujete.
- b. Pozorujte výuku a popište, jak jsou deklarované strategie rozvoje klíčových kompetencí a principy individualizace a diferenciaci uplatňovány ve výuce vybraného předmětu. V čem odpovídá pozorovaná výuka strategiím formulovaným v ŠVP?
- c. Popište, jak jste začlenili do vlastní výuky strategie rozvoje klíčových kompetencí a principy individualizace a diferenciaci výuky? Tyto strategie by se měly objevit i ve vašich přípravách na výuku.

Výstup: Komparace ŠVP (vize, zaměření, strategie) s realitou výukového procesu a popis uplatňovaných strategií studenta v souladu se strategiemi ŠVP.

Rozsah: 2-4 normostrany.

Literatura

Kratochvílová, J. (2013). *Inkluzivní vzdělávání v české primární škole: teorie, praxe, výzkum*. Brno: Masarykova univerzita.

Kratochvílová, J., Horká, H., & Chaloupková, L. (2015). *Rozvoj osobnostních a profesních kompetencí učitele 1. stupně základní školy*. Brno: Masarykova univerzita.